

Sigma *krant*

Jaarverslag Sigmaplan 2009

Waterwegen en Zeekanaal NV
weg van water

Agentschap voor
Natuur en Bos

Zo'n 300 leerlingen plantten hun eigen boompje in Kruibeke

JAARVERSLAG

≡ VOORWOORD	4
≡ DIJKWERKEN EN WATERKERINGEN	6
≡ HEDWIGE-PROSPERPROJECT	8
≡ SCHELDEKAAIEN	10
≡ GOG KRUIBEKE-BAZEL-RUPELMONDE	12
≡ DIJLEMONDING	14
≡ DURMEVALLEI	16
≡ VLASSEN BROEK – WAL-ZWIJN	18
≡ KALKENSE MEERSEN	20
≡ COMMUNICATIE	22
≡ LIJST VAN AFKORTINGEN	26

VOORWOORD

door ir. Leo Clinckers, gedelegeerd bestuurder
Waterwegen en Zeekanaal NV

Met een goed gevoel kijk ik terug op het jaar 2009. Net als de vorige jaren werkte de afdeling Zeeschelde van Waterwegen en Zeekanaal NV (W&Z) aan een veilig, natuurlijk en toegankelijk Zeescheldebekken. Om zo'n allesomvattend plan als het Sigmaplan goed uit te voeren, zijn goede samenwerkingsverbanden van cruciaal belang, net als lokaal draagvlak. W&Z fungeert hier als coördinator en integreert scheepvaart, recreatie en flankerend landbouwbeleid zonder de focus op veiligheid en natuurlijkheid te verliezen. Vijf sleutelmomenten tekenen het elan van het afgelopen jaar.

Meest recent zijn de ontwikkelingen in het Hedwige-Prosperproject. De Nederlandse regering zette in oktober 2009 het licht op groen voor de ontpoldering van de Hedwigepolder en volgde hiermee de eerder ondertekende akkoorden tussen Vlaanderen en Nederland. Nu ook het arrest van de Nederlandse Raad van State (januari 2010) de uitvoering van de Scheldeverdieping garandeert, is de natuurcompensatie in het Hedwige-Prosperproject verzekerd. In Prosperpolder vordert intussen de aanleg van de ringdijk zoals gepland.

De aanleg van dijken gebeurt altijd met respect voor de omgeving. Dijken beschermen het achterland tegen overstromingen, maar krijgen tegelijk een gepaste plaats in het landschap.

Bovendien ontstaan zo ook nieuwe recreatiemogelijkheden voor wandelaars en fietsers. Of een gepast decor voor bestaand cultuur-historisch erfgoed. Het graf van Scheldedichter Emile Verhaeren in Sint-Amands vormt een uitstekend voorbeeld. De graftombe werd samen met de dijk opgehoogd en kreeg een prominente plaats aan de stroom. Tegelijk werd de Marthe Massintuin, genoemd naar de vrouw van de poëet, gerenoveerd. Zo realiseerde de gemeente Sint-Amands eigen initiatieven in de schoot van het Sigmaplan.

Grootschaliger is de samenwerking met de stad Antwerpen. Om de inwoners ook in de toekomst te beschermen tegen de grillen van de stroom, moet de waterkeringmuur een stuk omhoog. In overleg met de stad Antwerpen grijpt W&Z vanuit een multifunctionele benadering de gelegenheid aan om de 6 km lange Scheldekaaien volledig te herinrichten en de band tussen stad en stroom te herstellen. In maart 2009 stelden W&Z en stad Antwerpen de eerste ontwerpen voor aan de bevolking tijdens het symposium *Dagen van de Kaaien*. De gemaakte opmerkingen en adviezen werden meegenomen bij de opmaak van de definitieve plannen.

2009 toonde meer dan ooit het belang aan van het voldoende informeren en betrekken van de bevolking bij Sigmaprojecten. Voor de projecten Durmevallei, Vlassenbroek - Wal-Zwijn en Kalkense Meersen vond

in juni een tweede infodag plaats. Alle lokale betrokkenen werden uitgenodigd voor een bezoek aan een infotentoonstelling. Daar stonden deskundigen klaar om hun vragen te beantwoorden. Nu de werken dichterbij komen, valt op dat de informatiebehoefte bij de lokale bevolking vergroot. Een antwoord op maat is in de maak.

Ook bij de Open Werfdag in oktober 2009 viel een grote opkomst te noteren. Vele bezoekers uit Kruibeke en omgeving maakten gebruik van de gelegenheid om te ontdekken wat er gebeurt in hun buurt.

Deze terugblik op 2009 is het uitgelezen moment voor een dankwoord. In de eerste plaats richt ik me naar onze voogdijminister, mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken en naar mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister voor Leefmilieu, Natuur en Cultuur, bevoegd voor een deel van het natuurluik. Het Sigmaplan staat of valt bij de steun van de Vlaamse Regering. We danken hen voor het vertrouwen en willen graag met hetzelfde enthousiasme tot effectieve en gedragen resultaten op het terrein komen.

Voor de realisatie van het absoluut noodzakelijke Sigmaplan werkt Waterwegen en Zeekanaal NV samen met het Agentschap voor Natuur en Bos. De Vlaamse Land Maatschappij zorgt voor de nodige ondersteuning en het departement Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend erfgoed voor de ruimtelijke vertaling. Binnen de Vlaamse administraties vindt ruim en constructief overleg plaats. Dank aan allen voor de goede samenwerking!

Ook de inzet van de leden van de thematische en projectmatige werkgroepen uit verschillende belangenorganisaties, de provincies, lokale besturen en geïnteresseerden is bijzonder belangrijk. Hun deskundigheid, enthousiasme en oplossingsgerichtheid stel ik enorm op prijs.

Tenslotte gaat er ook een woord van dank naar de medewerkers, projectleiders en projectingenieurs die zich dagelijks inzetten voor een veilig, natuurlijk en toegankelijk Zeescheldebekken. Ik hoop van harte dat ze hun werk volgend jaar met omzichtigheid en precisie voortzetten.

ir. Leo Clinckers,
gedelegeerd bestuurder Waterwegen en Zeekanaal NV

DIJKWERKEN EN WATERKERINGEN

“De vele wandelaars en fietsers krijgen er nog een stukje paradijs bij.”
– Reinhilde Vanhooydonck (W&Z)

2009, STAND VAN ZAKEN

Het Sigmaplan van 1977 voorzag de verhoging en versteviging van het dijkennet in het Zeescheldebekken. Maar liefst 512 km dijk onderging al een opknapbeurt. Waterwegen en Zeekanaal NV (W&Z) zette ook dit jaar de dijkwerken voort en beveiligt het Zeescheldebekken zo stelselmatig beter tegen overstromingen.

■ Aanpassing waterkering en veersteigers in Schellebelle

In Schellebelle brengt een veerboot voetgangers en fietsers naar de overkant van de Schelde. W&Z vernieuwt er de vaste veerdam of ponton op linker- en rechteroever en legt een loopbrug aan. De huidige oeververdediging krijgt een versteviging van beton en damplanken. Tijdens de werken minimaliseert een tijdelijk veer de hinder voor de inwoners van het Schelgedorp. Ook meer stroomopwaarts in Wetteren, Melle en Gentbrugge brengt W&Z waar nodig de Scheldedijken op Sigmahoogte.

■ Dijkwerken aan Polderstad Hoboken

Het Sigmaplan schreef een aanpassing van de waterkering aan Polderstad Hoboken voor. W&Z brengt de dijk over een lengte van zo'n 2 km op Sigmahoogte, dit betekent dat de dijk zo'n 90 cm moet verhogen. De kruin van de dijk is straks 7 m breed en bestaat uit een verhard pad van steenslag met een groene berm van 2 m aan weerszijden. Om de bestaande scheepshellingen te kunnen

behouden, voorziet W&Z daar een waterkerende damwand. Zo blijft het mogelijk er schepen te water te laten. Ook na de werken is de bereikbaarheid van de dijk tot aan de yachtclub verzekerd.

■ Vernieuwing van de waterkering in Mechelen

In Mechelen vertoonde de waterkering van de Afleidingsdijle verzakkingen. W&Z startte de vernieuwing van deze bijna honderd jaar oude waterkering. Een goed uitgekiend ontwerp behoudt het bestaande uitzicht en de huidige wegbreedte. De eerste twee fasen zijn afgewerkt. Dit betrof de waterkering langs de volledige Keldermansvest; wel 600 m in totaal. De stad Mechelen kan dankzij de inspanningen van W&Z in 2010 starten met de herinrichting van deze stadsvest met bomen, trappartijen en wandelpaden. Tegelijk werkt W&Z verder aan de derde en laatste fase, een stuk van circa 135 m langs de Frans Halsvest.

■ Dijkwerken in Sint-Amands

In het pittoreske Sint-Amands vernieuwde W&Z de Scheldedijk. De plannen hielden rekening met de bestaande cultuurhistorische elementen zoals de grafsite van Scheldedichter Emile Verhaeren. Zijn graftombe kreeg een prominente plaats op de nieuwe dijk en meteen pakte W&Z samen met de gemeente ook de tuin aan van Marthe Massin, genoemd naar de vrouw van Verhaeren. Het koppel rust nu voor eeuwig met zicht op de door hen lyrisch beschreven stroom.

DIJKWERKEN OP DE AGENDA

Tegen 2015 hoopt W&Z het hele dijkennetwerk aangepakt te hebben. Ook in 2010 vatten verschillende dijkwerken aan.

■ Dijkwerken Lillo

Reinhilde Vanhooydonck, projectingenieur bij W&Z, kondigt de start van de werken aan: “We beginnen in 2010 met het afgraven van de zandstock in de potpolder van Lillo tot op ongeveer 4 m TAW. Met dat zand bouwen we een hoge ringdijk op Sigmahoogte rond het gebied. Wanneer die klaar is, maken we bressen in de vroegere Scheldedijk.” Zo kan het water het gebied in- en uitstromen en ontstaat er getijdennatuur. “De vele wandelaars en fietsers krijgen er dus nog een stukje paradijs bij”, vervolgt Reinhilde Vanhooydonck. Volgens de huidige planning zal het gebied klaar zijn tegen 2013.

■ Dijkwerken en natuurherstel zone Fort Sint-Philips – Noordkasteel

Het Sigmaplan past naadloos in regionale, nationale en internationale plannen en strategieën. Zo combineert dit deelproject veiligheidsbaten met natuurherstel in het kader van de Scheldeverdieping. Dankzij een slimme inplanting van de dijk, creëert W&Z een waardevol getijdennatuurgebied van 5 ha. De metingen op het terrein zijn al gestart. Begin 2010 graaft W&Z het eerste deel van de huidige dijk af onder archeologisch toezicht en schept door een herprofilering meer ruimte voor slikken en schorren. Het project krijgt Europese steun dankzij de selectie voor het Interreg IV A-programma Forten en Linies in grensbreed perspectief, een internationale samenwerking met

partners uit de provincies Antwerpen, West-Vlaanderen, Noord-Brabant en Zeeland. Dat programma wil de samenhang tussen de verdedigingswerken zoals de fortengordels rond Antwerpen herstellen en versterken. De vernieuwing van de dijk past daar perfect in.

■ Archeologisch onderzoek naar de geschiedenis van Fort Sint-Philips

De dienst archeologie van de stad Antwerpen en W&Z doen samen met het Agentschap voor Ruimtelijke Ordening bijkomend archeologisch onderzoek aan Fort Sint-Philips. Vandaag resteren nog enkel de ruïnes van dit fort, dat in de 19de eeuw deel uitmaakte van ‘Vesting Antwerpen’, militaire bouwwerken die tussen 1831 en 1914 in gordels rond Antwerpen gebouwd zijn ter verdediging van de stad. Fort Sint-Philips is echter nog veel ouder. Het fort dateert uit de 16de eeuw en werd gebouwd door de Spanjaarden. Het archeologisch onderzoek onthult vast zijn verleden.

Kluten

Getijdennatuurgebied aan Fort Sint-Philips, Antwerpen

Oeverstrook, Burcht

Grafsite E. Verhaeren, Sint-Amands

Polderstad, Hoboken

“Vele bezoekers raakten overtuigd van de sterkte van het Sigmplan.”
– Laurent Vanden Abeele (het ANB)

2009, BOUWEN AAN EEN RINGDIJK

In het internationale Hedwige-Prosperproject krijgt het brakwatergetij straks 465 ha extra speelruimte. Samen met het ‘Verdronken land van Saeftinghe’ vormt het gebied een uitgestrekt bekken dat de dynamiek van een stormgolf breekt. Een stevige ringdijk bewaakt de veiligheid van het achterland. Zeldzaam geworden getijdennatuur krijgt hier straks nieuwe kansen.

■ Prosperpolder

In Vlaanderen startten de werken aan de Prosperpolder al eind 2008. De bouw van een nieuwe ringdijk rond het toekomstige getijdennatuurgebied beschermt de omliggende dorpen en polders straks tegen het binnenstromende water. Eind 2008 begon de zandaanvoer over de Schelde en tegen april 2009 bereikte maar liefst 250.000 m³ zand Prosperpolder. Na een grondige kwaliteitscontrole van de zandstock en de voltooiing van de voorbereidingswerken, vatte de bouw van de nieuwe ringdijk aan. Sinds mei 2009 rijden vrachtwagens vol zand af en aan langs de Zoetenberm. Half oktober 2009 arriveerde de eerste lading voor een tweede zandstock van ruim 400.000 m³. Die levering gaat nog verder tot mei 2010.

■ Hedwigepolder

Op 9 oktober 2009 herbevestigde de Nederlandse regering de afspraken met Vlaanderen over de ontpoldering van de Hedwigepolder.

Het spoeddebat van 3 december 2009 in de Tweede Kamer bevestigde deze uitspraak. Verwacht wordt dat de werken op Nederlands grondgebied aanvangen voor het einde van 2012.

■ Goede afspraken met landbouwers

Vooraleer een gebied een nieuwe bestemming krijgt als getijdennatuurgebied, moeten de initiatiefnemers het land verwerven. Dat is grotendeels gebeurd. Er wordt maximaal naar gestreefd de actieve landbouwers de gronden nog tot oktober 2010 gratis te laten gebruiken. Ook de eigenaars van de plezierbootjes, gelegen in de jachthaven van Prosperpolder, maakten de nodige afspraken met W&Z.

■ Informatie en overleg

Het Sigmplan besteedt veel aandacht aan het informeren van lokale betrokkenen en wil hen zoveel mogelijk betrekken bij wat er gebeurt in het projectgebied. Vijf borden aan de rand van het gebied lichten de voorbijgangers in over het project. Elke drie maanden bereiken zo’n 4600 nieuwsbrieven de inwoners van Prosperdorp, Ouden Doel en alle betrokkenen zodat ze op de hoogte blijven van de meest recente ontwikkelingen. In september was de algemene projectniewsbrief klaar. Deze geeft in twintig pagina’s een overzicht van het project en beantwoordt de belangrijkste vragen. De visualisaties tonen hoe het gebied er later zal uitzien.

■ Schelddedag

Tijdens de jaarlijkse Schelddedag van Natuurpunt, op 27 september 2009, ontvingen we 600 bezoekers in de infokeet. Ze woonden er een presentatie bij en genoten van een skyview over het projectgebied. Een hoogtewerker ging hiervoor maar liefst twintig keer de lucht in. Laurent Vanden Abeele, projectleider bij het ANB gidste de bezoekers daarboven: “Dankzij het wijde uitzicht kon je de bouwstenen van het projectgebied in één oogopslag aanschouwen. Zo kon ik onder meer de ligging van de ringdijk en het pompstation heel precies tonen. Ook de uitgestrektheid van het gebied is vanuit de lucht meteen duidelijk.” Niet alleen het hoge aantal bezoekers en de goede persreacties toonden het succes van deze dag. “Vooraf het feit dat naast leden van Natuurpunt ook heel wat buurtbewoners, landbouwers en een aantal betrokkenen uit Zeeland een bezoekje brachten is positief. We kregen de gelegenheid om de totaalaanpak van het Sigmplan met oog voor veiligheid, natuur, economie en recreatie uit te leggen. Vele bezoekers raakten zo overtuigd van de sterkte van het Sigmplan.” Geïnteresseerden kunnen iedere werkdag in de infokeet terecht voor een bezoek aan de infotentoonstelling. Groepen krijgen er een projectpresentatie bovenop. In 2009 brachten al een tiental groepen een bezoek aan de infokeet.

AGENDA 2010-2015

■ Voortzetting werken

Tot het voorjaar van 2010 gaat de levering van de tweede zandstock verder, net als de werken aan de ringdijk. Eind 2012 is de start van de werken in de Nederlandse Hedwigepolder voorzien. De bedoeling is om in 2015 het Scheldewater het gebied in en uit te laten stromen en de noodzakelijke getijdennatuur te creëren.

www.sigmplan.be/hedwigeprosperproject

Getijdennatuur biedt straks een thuis voor diverse planten en dieren

Zandstock met specie uit onderhoudswerken

De werken in Prosperpolder gaan verder

Genieten van een skyview op Schelddedag, 2009

Getijdennatuur zoals in 'Het Verdronken Land van Saeftinghe'

“De vernieuwing van de Scheldekaaien moet de stad beschermen tegen wateroverlast.” – Koen Segher (W&Z)

2009, NOODZAKELIJKE VEILIGHEIDSWERKEN ZETTEN AAN TOT STADSVERNIEUWING

De Scheldekaaien op de rechter Scheldeoever in Antwerpen lopen van noord naar zuid langs het historisch centrum. Met de stormvloed van 1976 bleek de kaaimuur niet hoog genoeg om de stad te beschermen tegen stormtij, waarna de huidige betonnen waterkeringsmuur werd opgetrokken. Anno 2009 dringt een nieuwe verhoging zich op. De renovatie van de Scheldekaaien vormt het grootste Sigmaproject in stedelijke context.

■ Stad Antwerpen beschermen tegen overstromingen

De huidige waterkeringsmuur aan de Scheldekaaien biedt onvoldoende bescherming tegen het stijgende waterpeil. De historische kaaien hebben nood aan stabilisatie en verhoging. W&Z verhoogt de waterkering met 90 cm tot op 9,25 m TAW.

Projectingenieur Koen Segher werkt aan dit project voor W&Z. Hij legt de veiligheidsdoelstellingen uit: “De aanpassing van de waterkering verkleint de kans op overstromingen drastisch. Bij de realisatie houden we rekening met een zeespiegelstijging tijdens de komende decennia.”

■ Multifunctionaliteit

De bijzondere plaats waar de waterkering te realiseren is, maakt dat bij uitstek een multifunctionele aanpak vereist is. Concreet betekent dit dat de waterkering en de stabilisatie van de kaaimuren ingepast worden in een renovatie van de kaaiavaktes die deze plaats integreert in het stedelijke weefsel. De Scheldekaaien groeien also uit tot een plaats waar het aangenaam verblijven is. W&Z en de stad werken samen om dit doel te bereiken.

■ Eerste plannen voorgesteld

Een eerste draft van het Masterplan kregen de Antwerpenaren te zien in maart 2009 op het symposium Dagen van de Kaaien.

“Daar stelden we de eerste conceptversie van het plan voor. De mobiele oplossingen ontnemen de sinjoren niet zomaar het zicht op hun Schelde en zorgen toch voor een verhoging van de waterkering wanneer het nodig is”, aldus Koen Segher.

“De opmerkingen uit het symposium nemen we mee voor de opmaak van de definitieve plannen voor 6 km Scheldekaaien. Daar werkt W&Z samen met de stad en PROAP/Wit Architecten momenteel hard aan verder. De vernieuwing van de waterkering zal samengaan met de architecturale en sociale plannen voor wat nu de ‘schoonste’ parkeerplaats van ’t stad is.”

TOEKOMSTVISIE

■ Definitief Masterplan

Om de werken beheersbaar te maken, deelt het Masterplan de Scheldekaaien op in zeven deelgebieden met meerdere deelprojecten. Koen Segher schetst kort wat er zal gebeuren: “De komende vijftien jaar voeren we dit masterplan uit. Voor W&Z is de veiligheidsfunctie hierin prioritair. De vernieuwing van de Scheldekaaien moet vooral de stad tegen wateroverlast beschermen.”

■ Geplande werken

Het eerste deelproject zal zich situeren op Sint-Andries en Zuid. “Deze locatie was altijd al een vrijhaven. De inrichtingsideeën voor deze zone blijven trouw aan de multifunctionele visie die het hele Masterplan kenmerkt. Zo denken we aan een moderne invulling van dit niemandsland, van het terrain vague...” Dit jaar wordt een visie voor het deelgebied verder uitgewerkt en krijgen de plannen concreter vorm.

Schelde dichterbij de stad

Historische kaaien, nood aan stabilisatie en verhoging

“Vooral de lezingen over het ontstaan van getijden en de werking van slikken en schorren waren ronduit prikkelend.” – Freddy Moorthamer (KBR-gids)

2009, GIDSEN DOOR DE GROOTSTE WERF

Met 600 ha is het gecontroleerde overstromingsgebied in Kruibeke het grootste project uit het oorspronkelijke Sigmaplan van 1977. Zó gunstig is de ligging en de grote waterbergingscapaciteit van dit projectgebied, dat het Zeescheldebekken er maar liefst vijfmaal veiliger door wordt. De inrichting van het projectgebied is heel divers. Met getijdennatuur, weidevogelgebied en moerasbossen, ontstaat hier een recreatieve parel.

■ Bouw aan het gecontroleerde overstromingsgebied

W&Z bouwt samen met het ANB verder aan het gecontroleerde overstromingsgebied Kruibeke-Bazel-Rupelmonde. De ringdijk in Kruibeke en Bazel is gerealiseerd en ingezaaid. De dijkdelen in Rupelmonde volgen in 2010. De overloopp dijken in Kruibeke en Bazel kregen in 2009 een flauwere helling aan de polderkant, een laag open steenasfalt, een extra laag vette grond en de kiemen van een stevige grasmat. Met deze bekleding stoomt W&Z ze klaar voor hun nieuwe functie. De verschillende bouwlagen maakt ze stevig genoeg voor het wassende water bij stormtij. Ook de in- en uitwateringsconstructies in de Kruibeekse polder en deze aan de Kapelbeek zijn helemaal afgewerkt.

■ Natuurinvulling van het gebied met hulp van landbouwers en jeugd

Het projectgebied moet één van de belangrijkste Vlaamse natuurgebieden worden met een aantal Europees beschermde natuurtypen. Open graslanden, elzenbroekbossen, kreken, slikken en schorren, wilgenvloedbossen... krijgen er elk een plek. Voor het beheer van een deel van dit landschap werkt het Sigmaplan samen met de plaatselijke landbouwers. Zij zetten hun akkers om naar weiland en beheren dit in functie van een bloemrijk weiland. Dit jaar bezochten al heel wat hoogvliegers zoals visarend, wespandief en tureluur het gebied. De eerste natuurinrichtingsmaatregelen werpen hun vruchten af. Ook kreekjes met bouwjaar 2009 helpen hierbij. Deze houden het weidevogelgebied drassig. Voor elke boom die verdween ten voordele van een open weidevogelgebied en de ringdijk, komt elders minstens één nieuwe boom in de plaats. De Groot-Kruibeekse jeugd stak de handen alvast uit de mouwen voor de boscompensatie. In februari plantten ongeveer 300 leerlingen hun eigen boompje.

■ Wetenschappelijk onderzoek in de polder

In de toekomstige boszone werden enkele percelen afgegraven om vette grond te bekomen voor het afdekken van de ringdijk. De ‘putten’ die daardoor ontstonden, inspireerden biologen tot een creatieve grondverplaatsing. Veen of turf dat elders moest wijken voor onder andere de fundering van de sluizen, werd naar de uitgegraven percelen getransporteerd. Het Instituut

voor Natuur- en Bosonderzoek onderzoekt of dit al dan niet goede omstandigheden zijn voor de ontwikkeling van een elzenbroekbos.

Ook dit jaar konden we rekenen op de hulp van de lokale natuurvereniging Kruin. Zij speurde dagelijks het projectgebied af om alle vogels te inventariseren. Hierdoor kunnen we de evolutie van de vogelsoorten in het overstromingsgebied in kaart brengen.

■ Nieuws en werfbezoeken

Een driemaandelijks nieuwsbrief houdt de Kruibekenaar op de hoogte van elke nieuwe stap in de aanleg van het overstromingsgebied. Sinds 2008 kunnen zij bovendien een keer per jaar een kijkje nemen op de werf. Op zaterdag 10 oktober 2009 trotseerden zo’n 400 bezoekers uit Kruibeke en omgeving het slechte weer en trokken naar de infokeet aan de Scheldelei. Presentaties, wandelingen en zoektochten lieten geen spatje van het project onbelicht. De gloednieuwe KBR-gidsen begeleidden de fietsers op hun informatieve tocht door de polder.

■ Gidsenopleiding

Samen met zeven collega’s volgt Freddy Moorthamer de KBR-gidsenopleiding in Kruibeke. Dit initiatief ontstond vanuit de lokale natuurvereniging Kruin. Sinds januari 2009 wonen ze maandelijks een lezing bij. W&Z trekt telkens een topspreker aan die uitvoerig een facet van het overstromingsgebied belicht. “De invalshoeken zijn erg divers”, getuigt Freddy Moorthamer, “We stonden al stil bij het bouwtechnische luik, de archeologische achtergronden, de recreatieve ontsluiting, het ecologische aspect... Vooral de lezing van Frank Mostaert over het ontstaan van getijden en die van Tom Maris over de werking van slikken en schorren waren ronduit prikkelend.”

VOORUITBLIK

■ Afwerking overstromingsgebied

In 2010 verwachten W&Z en het ANB de afwerking van de ringdijk en de in- en uitwateringsconstructies in Bazel en Rupelmonde. Ook de werken aan de overlooppdijk en de invulling van het gebied naderen voltooiing. De bedoeling is om tegen 2012 het gecontroleerde overstromingsgebied te kunnen gebruiken. Getijdennatuur zal zich dan optimaal kunnen ontwikkelen en steeds meer weidevogels zullen zich thuis voelen in Kruibeke.

■ Europees gekaderd

Intussen is de unieke combinatie van veiligheid, natuur en recreatie ook Europa niet ontgaan. Kruibeke-Bazel-Rupelmonde wordt één van de referentiegebieden voor het Interreg-project STEP, Sustainable Tourism in Estuary Parks. Met steun van de Europese Unie werkt W&Z samen met het ANB, Nationaal Park de Biesbosch in Nederland en National Park The Broads in Engeland om de toeristische troeven van estuariene gebieden uit te werken. Tegelijk wordt met internationale knowhow bekeken hoe plaatselijke verenigingen, organisaties en bedrijven een rol kunnen spelen in de toeristische omkadering van het project.

www.sigmaplan.be/kbr

In- en uitwateringsconstructie getijdennatuurgebied afgerond

Open Werfdag lokt honderden bezoekers

W&Z bouwt samen met het ANB verder aan het gecontroleerde overstromingsgebied

Boomplantactie met lokale lagere scholen

“Door goed te luisteren en te communiceren kan je naar een gedragen oplossing toe werken.” – Michiel Derycke (W&Z)

2009, PLANNEN MAKEN VOOR EEN VEILIGE EN NATUURRIJKE TOEKOMST

Op de grens van Mechelen en Willebroek ligt een echt rivierenland: de Dijle, de Zenne en de Nete vloeien er samen en vormen zo de Rupel. Allemaal getijdenrivieren die tweemaal daags, bij vloed, een golf Noordzeewater te verwerken krijgen. Dit maakt deze regio erg gevoelig voor overstromingen. Alle gebieden binnen dit project worden gecontroleerde overstromingsgebieden van in totaal 207 ha. Terwijl de huidige activiteiten in Heindonk en een deel van de Grote Vijver behouden blijven, zal het zuidelijke deel van de Grote Vijver, het Zennegat en de Oude Dijlearm straks estuariene natuur verwelkomen die de waterkwaliteit doet stijgen en heel wat unieke fauna en flora weet te bekoren.

■ Voorbereiding van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan

Het project Dijlemond is in voorbereidende fase. Onderzoek en overleg vormen de rode draad in het jaar 2009. Met het openbaar onderzoek over het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) in zicht voor de eerste helft van 2010, krijgt het project nu concreet vorm. Zo zal dit GRUP niet alleen een kader bieden voor de inrichting van de overstromings- en natuurgebieden van het Sigmabplan, maar eveneens voor het toekomstperspectief van de recreatieclubs en de inpassing in het cultuurhistorisch waardevolle landschap.

■ Overleg vormt de basis van goede plannen

De projectplannen kwamen tot stand mits grondig overleg met de betrokken partijen. De rol van de projectingenieur is hier heel belangrijk. Deze voelt de bezorgdheden van de lokale betrokkenen aan en zoekt samen met hen naar oplossingen zonder de doelstellingen uit het oog te verliezen.

“Door goed te luisteren en te communiceren kan je naar een gedragen oplossing toe werken. Je neemt dan de belangrijkste gevoeligheden mee in de planvorming en vermijdt dat ze pas bovenkomen als de besluitvorming achter de rug is.” Michiel Derycke projectingenieur bij W&Z vertelt over deze gesprekken: “De meeste betrokkenen zijn blij als je mee nadent over kansen en oplossingen voor eventuele hinder door de werken.”

■ Heindonk: landbouw in een overstromingsgebied

In Heindonk blijft de landbouw grotendeels behouden, ook na de omvorming tot overstromingsgebied. De hoogte van de overlooppolder is zo bepaald dat deze pas overstroomt bij een storm die slechts één keer in 25 jaar voorkomt. Gewoonlijk ligt het overstromingsgebied er dus rustig bij.

NAAR EEN VEILIG EN NATUURLIJK RIVIERENLAND

■ GRUP

Het ontwerp van het GRUP wacht op goedkeuring van de Vlaamse Regering. Daarna start een openbaar onderzoek van twee maanden. Op een infodag worden het GRUP en de inrichtingsplannen voorgesteld aan alle geïnteresseerden. Nadat de Vlaamse Commissie voor Ruimtelijke Ordening de opmerkingen, adviezen en bezwaren van de inwoners uit Willebroek en Mechelen heeft verwerkt, neemt de Vlaamse Regering een besluit dat in het Belgisch Staatsblad verschijnt. De huidige timing voorziet dat het nieuwe GRUP tegen eind 2010 in voege treedt.

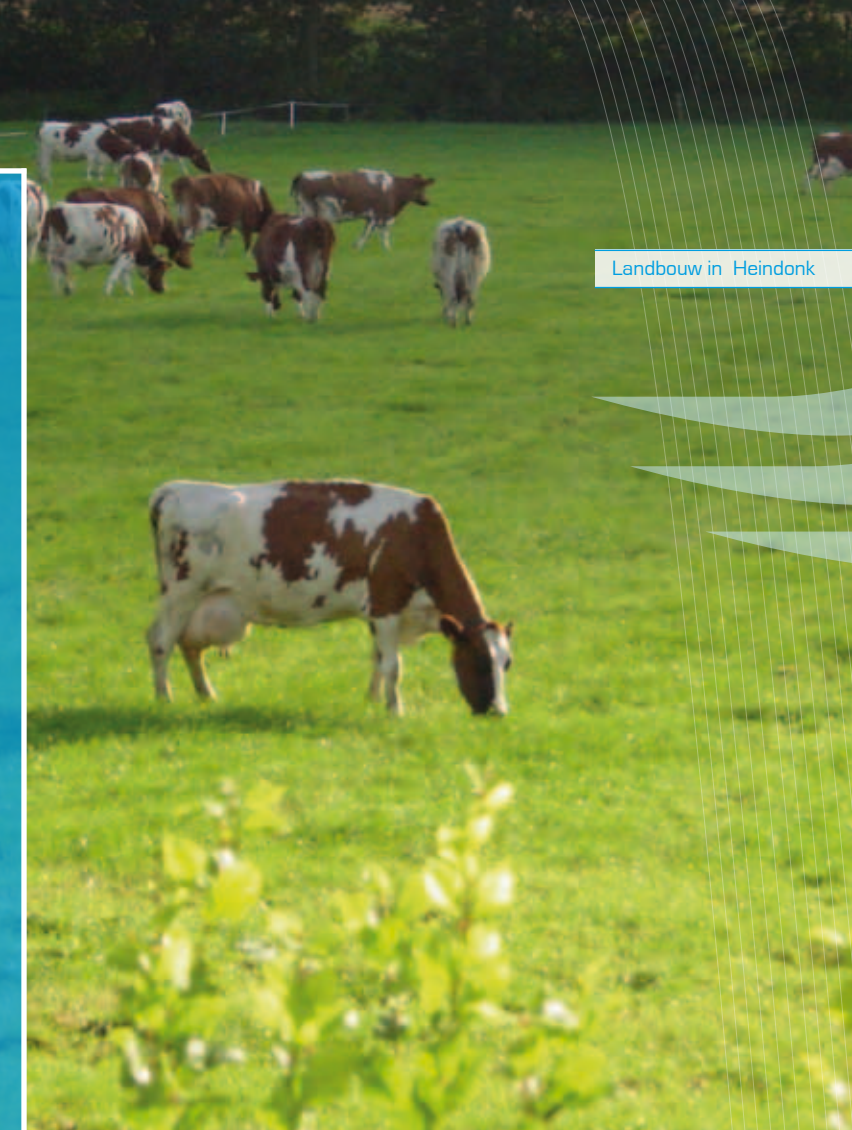
■ MER

Parallel aan de plannen, werkten onafhankelijke onderzoekers al in 2009 aan de conceptversie van het milieueffectenrapport (MER). Dit grootschalig onderzoek ronden ze af in 2010. Ook het archeologisch onderzoek zetten specialisten voort. Na deze onderzoeksfase en de goedkeuring van het GRUP dient W&Z de aanvraag voor de nodige stedenbouwkundige vergunningen in.

■ Aanleg van de overstromings- en natuurgebieden

Als alles volgens plan verloopt, treden de overstromings- en natuurgebieden in 2015 in werking. In het Zennegat en het noordelijke deel van de grote vijver in Walem boetsen de getijden straks dagelijks het natuurlandschap. Je zal dit schouwspel kunnen bekijken van op de twee nieuwe bruggen aan het Zennegat. Zij bieden straks niet alleen een prachtig zicht op de twee natuurgebieden, maar werken bovendien de laatste missing links van het fietsknooppuntennetwerk in de provincie Antwerpen weg.

Landbouw in Heindonk

Het Zennegat

Watersporten blijft mogelijk op de Grote Vijver

Nieuwe fietsbruggen vervolledigen het fietsknooppuntennetwerk

“Langs de Durme krijgen bedreigde dieren en planten straks nieuwe kansen dankzij de realisatie van natte graslanden.” – Elias Verbanck (het ANB)

2009, DE DURMEVALLEI IN KAART GEBRACHT

Het Sigmapijn moet de natuurwaarden van de Durmevallei sterk opkrikken. Estuariene overstromingsgebieden in het mondingsgebied creëren extra ruimte en temperen het getij. Verder stroomopwaarts herleeft het open meersenlandschap dat ooit zo kenmerkend was voor de streek. Wetlands met hooilanden, moerassen, elzenbroekbossen en rietgordels worden in ere hersteld en brengen de rivier opnieuw tot leven.

■ Voorbereidende plannen

Ook voor de Durmevallei komt de start van de werken dichtbij. Van 15 juni tot 13 augustus 2009 liep het openbaar onderzoek over het GRUP. Een infomarkt ontvouwde op 22 juni de plannen aan alle geïnteresseerde bezoekers. Daar stond een heel team van deskundigen klaar om vragen te beantwoorden. De adviezen, opmerkingen en bezwaren die inwoners van de betrokken gemeenten indienden, zijn intussen verwerkt door de Vlaamse Commissie voor Ruimtelijke Ordening (VLACORO). De definitieve plannen zullen na goedkeuring door de Vlaamse Regering (in de eerste helft van 2010) gepubliceerd worden in het Belgisch Staatsblad. Parallel met het GRUP loopt de planopmaak van het gebied. Het voorontwerp van de bouwplannen is klaar en wordt in 2010 afgewerkt.

■ De Durmevallei bestudeerd

Uiteraard starten de werken pas als alle studies en onderzoeken zijn afgerond. W&Z en het ANB bespraken in september het ontwerp van het milieueffectenrapport (MER) met de betrokken lokale besturen. Daarnaast werkt het Sigmapijn aan een cultuurhistorisch en archeologisch onderzoek.

DURMEVALLEI IN 'T VERSCHIET

■ Start projectcommunicatie

Een ambitieus project als het Sigmapijn raakt de leefwereld van vele belanghebbenden. Omwonenden, landbouwers, grondbezitters en recreatieve medegebruikers zijn erg nieuwsgierig naar wat er in hun omgeving te gebeuren staat en worden er graag bij betrokken. Goede communicatie is daarom van groot belang. De algemene projectnieuwsbrief van de Durmevallei verzamelt alle nieuws over de deelgebieden. De lezer komt zo te weten hoe De Bunt, Groot Broek – Klein Broek, Weymeersbroek, Bulbierbroek, Hof ten Rijen en Hagemeersen er over enkele jaren uit zullen zien. Nu de plannen concreter worden, houdt een informatiecampagne de bewoners verder op de hoogte.

■ Natte natuur op de agenda in 2010

Na de goedkeuring van het GRUP, de grondverwerving en de afronding van het MER, vragen W&Z en het ANB stedenbouwkundige vergunningen aan. W&Z start met de voorbereiding van de werken in Groot Broek – Klein Broek. Het ANB gaat aan de slag met de natuurinrichting van Weymeersbroek en Bulbierbroek en de Hagemeersen. Elias Verbanck leidt deze projecten vanuit het ANB. Hij verduidelijkt: “Natte rivierbegeleidende natuur in de vorm van wetlands wordt steeds zeldzamer in Vlaanderen. De dieren en planten die zich thuis voelen in dergelijke gebieden zijn stilaan in hun voortbestaan bedreigd. Langs de Durme krijgen zij straks nieuwe kansen dankzij de realisatie van natte graslanden.”

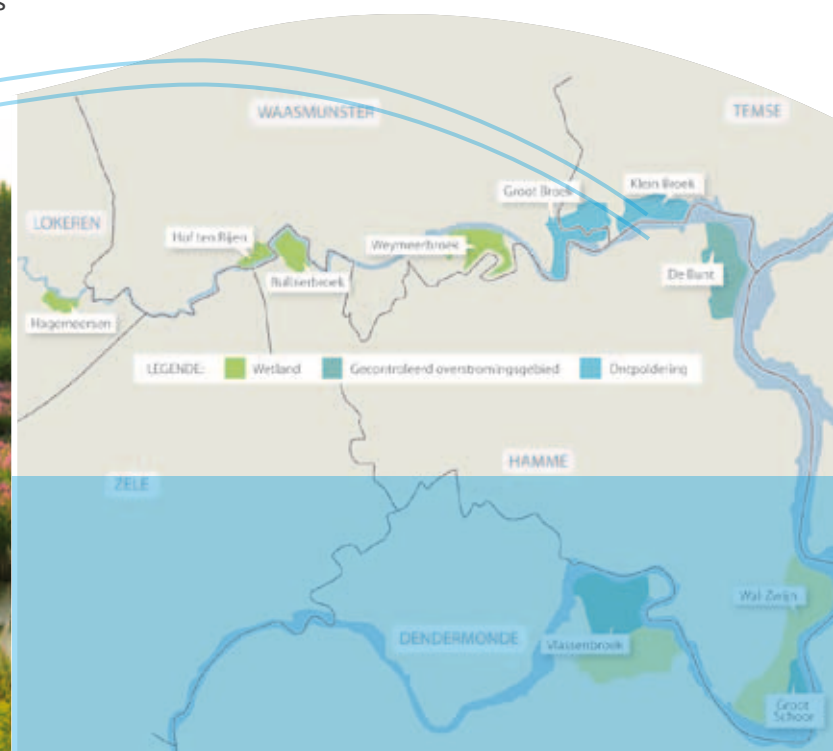
Om graslanden te ontwikkelen wordt de grondwater-tafel verhoogd en worden populieren gekapt. Voor iedere boom die gekapt wordt langs de Durme, wordt elders in Vlaanderen minstens een nieuwe aangeplant. Het beheer van deze bloemrijke graslanden zal in samenwerking met landbouwers gebeuren.

■ Lange termijn planning

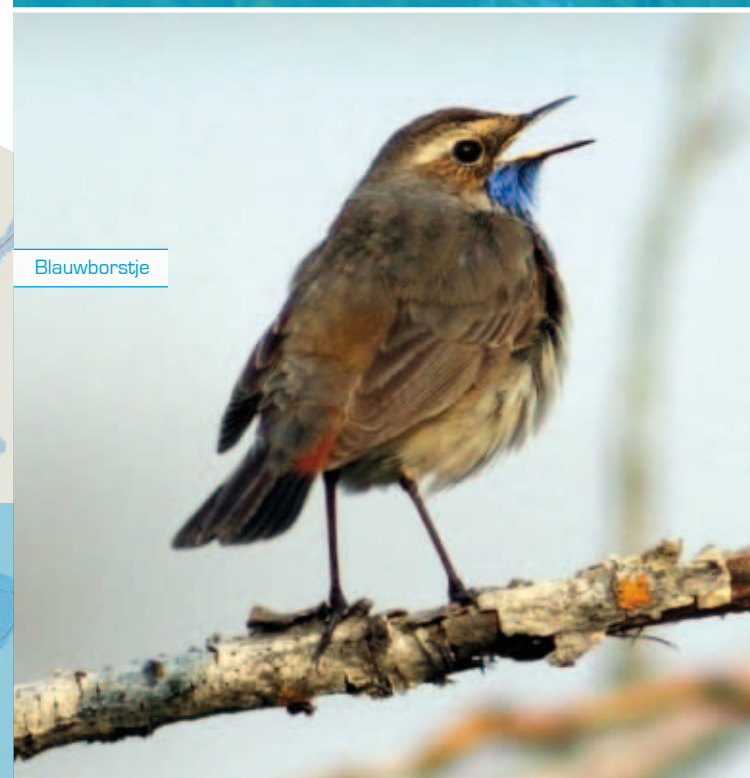
Vanaf 2011 starten ook werken in andere deelgebieden. In De Bunt bouwt W&Z een tijdelijke tussendijk die de landbouwers de tijd geeft om hun bedrijf stelselmatig aan te passen. Verwacht wordt dat de projecten in de Durmevallei vanaf 2015 in een eindfase komen. Fietsers, wandelaars, joggers en mountainbikers genieten dan van een prachtig geschakeerde riviervallei.

Wetland

Blauwborstje

Pilootproject Lippenbroek

“Bezoekers van de infodagen kregen dankzij recent opgemaakte 3D-beelden een mooie blik op de toekomst.” – Hans Quaeyhaegens (W&Z)

2009, PLANNEN EN SCHETSEN

Vlassenbroek – Wal-Zwijn krijgt twee gecontroleerde overstromingsgebieden. Met een totale oppervlakte van 416 ha gaat de veiligheid van het Zeeschelde-bekken na de werken met rasse schreden vooruit. Wandelaars, fietsers en hengelaars genieten dan van een brede waaier aan typische rivierlandschappen. Zowel wetlandvegetatie als estuariene natuurvormen tooien straks de projectgebieden. Het Scheldeveer van Baasrode blijft zorgen voor een snelle verbinding tussen Baasrode en Hamme.

■ Infodag GRUP

In april keurde de Vlaamse Regering het ontwerp van het GRUP goed. Het openbare onderzoek volgde van 15 juni tot 13 augustus 2009. Naar aanleiding daarvan organiseerden W&Z en het ANB een infodag op 30 juni 2009. Bezoekers konden in Baasrode de infotentoonstelling bezoeken en het GRUP inkijken. Hans Quaeyhaegens, projectingenieur bij W&Z getuigt: “Opvallend veel aanwezigen stelden vragen over grondverwervingen. De aanwezigheid van de onteigeningscommissaris hielp ons duidelijke antwoorden te formuleren. Daarnaast waren veel bezoekers nieuwsgierig naar de uiteindelijke inrichting van het projectgebied. Recent opgemaakte 3D-beelden boden een mooie blik op de toekomst.”

■ Milieueffectenrapport

In september gaven lokale besturen feedback op een voorlopige versie van het milieueffectenrapport (MER). Een onafhankelijk studiebureau verwerkt de opmerkingen in de definitieve versie. Het rapport zal klaar zijn in 2010 zodat W&Z tijdig de nodige stedenbouwkundige vergunningen kan aanvragen.

■ Schetsontwerp recreatie

In Vlassenbroek maakte de projectingenieur tijd om met recreatieve verenigingen rond tafel te gaan zitten. Vertegenwoordigers van de verschillende hengelclubs namen deel aan een werkgroep die de toekomst van sportvisserij in de omgeving moest verzekeren. Na de nodige besprekingen werd een consensus bereikt: de vissers verhuizen naar een nieuwe vijver aan de rand van het overstromingsgebied. W&Z en het ANB voorzien de nodige infrastructuur. Ook met de scouts van Baasrode is een overeenkomst afgesloten voor de verplaatsing van hun clublokaal en speelvelden.

■ Overleg met lokaal bestuur

De projectmatige werkgroepen vergaderden in 2009 vijf keer om de toekomst van het gebied verder vorm te geven. De stad Dendermonde zat eveneens regelmatig samen met W&Z en het ANB om de plannen te bespreken. Door de nauwe samenwerking blijven de bouwheren en het stadsbestuur goed op de hoogte en kunnen zij bezorgdheden aftoetsen. Bij de opmaak van de plannen wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met deze lokale feedback. Intussen is het technische ontwerp, het voorontwerp van de dijken, klaar. Na overleg met de werkgroep en aanvullende technische studies zal W&Z deze ontwerpplannen afwerken.

AANLOOP NAAR DE WERKEN

■ Projectcommunicatie

Aangezien het de bedoeling is de werken in 2010 van start te laten gaan, groeit de vraag naar informatie. In juni publiceerden W&Z en het ANB de algemene projectnieuwsbrief. Die loodst je langs de belangrijkste pijlers van de verschillende deelgebieden. Zodra de startdatum in zicht komt, volgt een waaier projectspecifieke informatie. Een mix van informatiemiddelen als projectnieuwsbrieven, een projectwebsite, werfborden en overlegorganen houdt de omgeving op de hoogte van de vorderingen. In een latere fase worden meer interactieve en participatieve acties op poten gezet.

■ Verder archeologisch onderzoek

Het Vlaams Instituut voor Onroerend Erfgoed (VIOE) onderzoekt of in de projectgebieden waardevolle historische informatie te vinden is. Hierbij doen ze onderzoek op drie fronten: landschappelijk, archeologisch en cultuurhistorisch. In 2010 zet het VIOE deze onderzoeken voort.

■ Werken in verschillende fasen

Na de goedkeuring van het GRUP, de afwerking van het MER en de technische plannen, vragen W&Z en het ANB de stedenbouwkundige vergunningen aan. Wanneer deze goedgekeurd zijn, kunnen de werken beginnen.

Gezien de grootte van het project, zal ook in dit projectgebied het werk in verschillende fasen verlopen. Afhankelijk van de middelen en stedenbouwkundige vergunningen wordt een meer gedetailleerde planning opgemaakt in 2010.

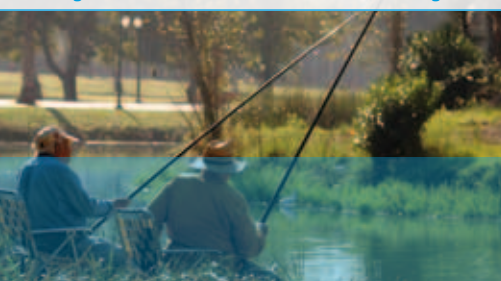
De Kramp, nabij Vlassenbroek met typische getijdennatuur

Hengelcluster verhuist naar de rand van het gebied

Wetland

Dotterbloemen

“Ongeveer 80% van de Kalkense Meersen is vandaag in gebruik door landbouwers, hobbyboeren en paardenliefhebbers.”

– Bart Bollen (voorzitter werkgroep flankerend landbouwbeleid)

2009, STARTKLAAR

Het project Kalkense Meersen strekt zich uit over 950 ha in de gemeenten Berlare, Laarne, Wetteren en Wichelen. Gecontroleerde overstromingsgebieden geven de Schelde meer ruimte waardoor de wijde omgeving tot in Gentbrugge een betere bescherming geniet tegen overstromingen. Paardebroek en Kalkense Meersen herbergen straks wetlands met hooilanden en weidevogelgebied. Bergenmeersen, Wijmeers en Paardeweide verwelkomen dan getijdennatuur. Samen vormen de gebieden een prachtig meersenlandschap met tal van zeldzame natuurstypes, een paradijs voor wandelaars en fietsers.

■ Openbaar onderzoek GRUP

Het GRUP van het projectgebied Kalkense Meersen werd tussen 15 juni en 13 augustus 2009 onderworpen aan een openbaar onderzoek. De Vlaamse Commissie voor Ruimtelijke Ordening (VLACORO) bezorgde haar adviezen intussen aan de voogdijminister. Naar alle verwachtingen keurt de Vlaamse Regering het GRUP definitief goed in januari - maart 2010. Het ontwerp van het milieueffectenrapport (MER) van dit project werd intussen voorgelegd aan de Sigmastuurgroep. Onafhankelijke onderzoekers verwerken de reacties en ronden begin 2010 de studie af.

■ Archeologische sites

Het Vlaams Instituut voor Onroerend Erfgoed ontdekte dankzij boringen in het projectgebied spectaculaire staaltjes geschiedenis, zowel uit de prehistorie als uit de Romeinse periode. Daarnaast groeven ze diverse sites op. W&Z en het ANB bekijken op welke manier ze archeologisch kansrijke zones in de toekomst kunnen vrijwaren.

■ Start werken aan Wijmeers

In het zuidelijke deel van Wijmeers begon W&Z al met de voorbereidende werken voor de geplande dijkverlegging.

■ Natuur, veiligheid en landbouw

Bij de planning van de aanpassingswerken in de Kalkense Meersen wordt de inspraak en samenwerking met onze landbouwers, die er vandaag het land bewerken, door W&Z en het ANB gestimuleerd en gerespecteerd. De meest intensieve landbouwgebieden worden het langste gevrijwaard.

■ Werkgroep flankerend landbouwbeleid

Voor een optimaal verloop van het overleg tussen de landbouwers en de initiatiefnemers van het Sigmaplan, is een thematische werkgroep flankerend landbouwbeleid opgericht. Bart Bollen van het departement Landbouw en Visserij, zit deze thematische werkgroep voor en licht de werking toe: “Deze werkgroep werkt diverse maatregelen uit om de getroffen landbouwers zo goed mogelijk te begeleiden. Het flankerend landbouwbeleid bestaat naast belangrijke financiële stimuli uit drie verschillende luiken: de grondenbank, bedrijfsverplaatsing en dienstenconvenanten.”

■ Flankerende maatregelen

“In het kader van de grondenbank zoekt de Vlaamse Landmaatschappij ruilgrond voor actieve boeren. Aangezien grond schaars is in Vlaanderen, lukt dat helaas niet overal. Daarom werden in 2009 alternatieven uitgewerkt: bedrijfsverplaatsing en dienstenconvenanten”, aldus Bart Bollen. “In de Kalkense Meersen verhuisde deze zomer de eerste landbouwer naar zijn nieuwe erf. Deze bedrijfsverplaatsing vormt een primeur voor het Sigmaplan.”

In 2009 bekrachtigden de Sigmastuurgroep en de voogdijminister ook de uitgewerkte dienstenconvenanten. Bart Bollen verduidelijkt: “Dienstenconvenanten betrekken landbouwers bij het beheer van gronden in de Sigmagebieden. Afgelopen jaar maakten we zowel omvormingscontracten als beheercontracten op.

Omvormingscontracten bieden landbouwers extra tijd om hun bedrijf te reorganiseren en/of alternatieven te zoeken voor de verloren grond. Zij ontvangen daar gedurende vijf jaar een vergoeding voor. Met beheercontracten krijgen zij taken in het beheer en onderhoud van natuurgebieden waarbij ze nog aanspraak kunnen maken op Europese subsidies. Dit vormt op langere termijn een aanvulling op hun landbouwactiviteiten buiten het projectgebied”, vervolgt de voorzitter. “Zo hopen we de negatieve impact van de Sigmaprojecten voor de betrokken landbouwers zoveel mogelijk te beperken. In 2010 evalueren we of het huidige flankerend beleid daaraan voldoet.”

■ Projectcommunicatie

Op 19 juni 2009 werden landbouwers, omwonenden en betrokkenen uitgenodigd op de infodag in Laarne.

Een infotentoonstelling toonde de troeven van de Sigmaprojecten en ging dieper in op het voorliggende GRUP. Deskundigen boden antwoorden op de resterende vragen. Elke bezoeker kreeg een exemplaar van de algemene projectnieuwsbrief mee naar huis.

Tijdens een aansluitende infovergadering voor landbouwers werden toelichtingen gegeven over het onteigeningsproces door aankoopcommissaris Dirk Van Bockstal en over het vervolgtraject van het flankerend landbouwbeleid door Dominiek Decleire, projectleider bij het ANB. Na de presentaties werden vragen beantwoord door een panel van deskundigen.

Het ANB stelde het project Kalkense Meersen ook voor tijdens de Dag van de Aarde in Kalken (april) en tijdens de Week van het Bos (oktober). Ook op de Scheldetentoonstelling in de bibliotheek van Laarne kreeg dit Sigmaproject ruime aandacht. Door deel te nemen aan de bestaande communicatiekanalen slagen W&Z en het ANB erin een breed publiek te bereiken en bestaande middelen optimaal in te zetten.

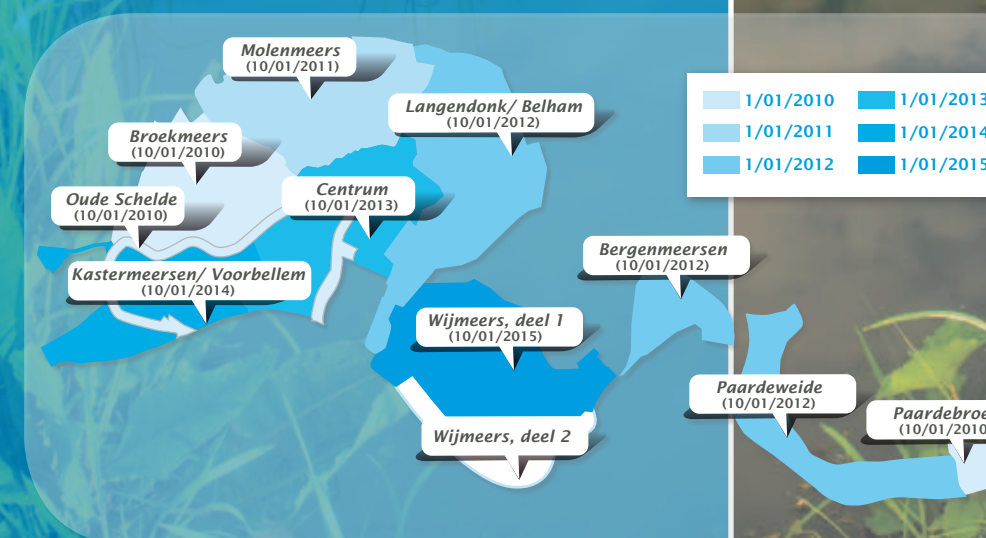
TOEKOMST GEPLAND

■ Start werken

In 2010 wordt verder gewerkt aan de dijkverlegging in het zuidelijke deel van Wijmeers (Wijmeers deel II). Ook in de deelgebieden Kalkense Meersen en Paardebroek start het ANB met de natuurinrichting. Beide wetlands zullen bij overtollige regen als een spons het water opnemen en het later langzaam weer afgeven. Zo verhogen ze de veiligheid van de omgeving.

■ Plannen en vergunningen

Nadat de Vlaamse Regering het GRUP definitief goedkeurt en onderzoekers het MER afronden, dienen het ANB en W&Z aanvragen in voor de stedenbouwkundige vergunningen. In de periode 2011-2015 gaan de werken in de overige deelgebieden gefaseerd van start (zie kaartje). Bij de inrichting en vermoedelijk ook binnen het GRUP Kalkense Meersen is de fasering maximaal afgestemd op de noden van de landbouwsector. Zo krijgen de zwaarst getroffen boeren enig respijt.

Wetland

“Het succes van geleide werfbezoeken toont aan dat omwonenden het reilen en zeilen in ‘hun’ projectgebied graag op de voet volgen.” – Carolien Peelaerts (W&Z)

SIGMAPLAN ANNO 2009

■ Het hele plaatje

Het Sigmaphan werd in 2009 bekender dankzij een actief persbeleid en gemotiveerde kapiteins aan het roer. De communicatietandem van W&Z en het ANB promoot het Sigmaphan en houdt de omwonenden en betrokkenen op de hoogte.

Carolien Peelaerts, communicatieverantwoordelijke van de afdeling Zeeschelde van W&Z, vertelt: “Het Sigmaphan combineert veiligheid met natuur, recreatie en economie en strekt zich uit over het hele Zeescheldebekken. In meer dan twintig gemeenten wordt gewerkt aan Sigmaprojecten of lopen de voorbereidingen. Deze facetten maken van het Sigmaphan een complex verhaal dat snakt naar een goede verteller. Met de nieuwe algemene Sigmabrochure en website sigmaplan.be hopen we alle aspecten een evenwaardige plaats te geven. Het Sigmaphan dient immers ieders belang.”

■ De procedures uitgelegd

Alle Sigmaprojecten doorlopen min of meer hetzelfde proces. Voor betrokkenen is de besluitvorming echter niet altijd even duidelijk. Twee nieuwe folders, *Jouw stem in het gewestelijke uitvoeringsplan* en *Onteigeningen toegelicht*, bieden geïnteresseerden meer inzicht in deze - vaak ingewikkelde - procedures. De totstandkoming van het GRUP en de gang van zaken bij grondverwervingen kennen voortaan geen geheimen meer.

■ Projectcommunicatie wanneer de werken naderen

Naast deze overkoepelende communicatiemiddelen, is er ook nood aan specifieke projectinformatie. Evelien de Munter, communicatieverantwoordelijke bij het ANB, zet dit uiteen: “Wanneer werken starten, willen omwonenden weten wat wanneer gaat gebeuren. In het GOG Kruibeke-Bazel-Rupelmonde en het Hedwige-Prosperproject zijn de werken al een tijd geleden gestart.

We houden hen op de hoogte via nieuwsbrieven, infovergaderingen, algemene projectnieuwsbrieven... Geïnteresseerden kunnen ook altijd in de infokeet terecht. Dat is een werfkeet die ingericht is met een infotentoonstelling en waar tijdens de kantooruren altijd iemand paraat staat om bezoekers te verwelkomen.” Carolien Peelaerts vult verder aan: “Bij gelegenheid stellen we de werf zelfs even open voor het publiek. Het succes van geleide werfbezoeken toont aan dat omwonenden het reilen en zeilen in ‘hun’ projectgebied graag op de voet volgen.”

■ Infodagen en inspraakmomenten

Elk project doorloopt verschillende publieke inspraakmomenten vooraleer de plannen definitief vorm krijgen. In 2009 liepen openbare onderzoeken voor de ontwerpen van het GRUP in drie clusters: Durmevallei, Kalkense Meersen en Vlassenbroek - Wal-Zwijn. Op drie infodagen werden deze projecten voorgesteld aan de geïnteresseerde bezoekers. In 2010 volgt de infodag voor de Dijlemonding.

■ Visualisaties

Sinds de zomer van 2009 bieden 3D-visualisaties een duidelijk beeld van de toekomst van de projectgebieden. Zowel de huidige toestand als de toekomstbeelden werden uitgewerkt en voorgesteld aan het brede publiek. “Het Sigmaphan verandert het landschap en dat ligt altijd gevoelig”, aldus Evelien de Munter. “Wie dicht bij een gebied woont, kan zich amper iets voorstellen bij die nieuwe ‘achtertuin’. Door het resultaat in beeld te brengen, kan je mensen overtuigen dat bepaalde ingrepen hun buurt verbeteren.”

■ Natuur en recreatie

“Behalve de verhoogde veiligheid, biedt het Sigmaphan ook kansen voor natuur en recreatie in de ruime omgeving”, aldus Evelien de Munter. “Bij de inrichting van de gebieden voorzien we wandel- en fietspaden, speelbossen, vogelkijkhutten, uitkijkpunten... Zo kan iedereen meegenieten van de rivierbegeleidende natuur.”

■ Minder hinder

Tijdens de werken probeert het Sigmaphan de hinder zoveel mogelijk te beperken. De projectmedewerkers overleggen daarvoor graag met de betrokken gemeentediensten. “Zo garandeert een voorlopig ponton de bereikbaarheid van het veer tijdens de vernieuwing van de veersteigers in Schellebelle”, vervolledigt Carolien Peelaerts. “Voor alle projecten proberen we ook telkens het vrachtverkeer in woonwijken te minimaliseren door zoveel mogelijk bouw materiaal over het water te vervoeren en vastgestelde omleidingswegen te gebruiken.”

■ Elk project gebundeld

In 2010 starten de werken in Durmevallei, Vlassenbroek - Wal-Zwijn en Kalkense Meersen. Hoe dicht de werken naderen, hoe groter de informatiebehoefte. “Hier spelen we dan ook op in”, verduidelijkt Carolien Peelaerts. “Voor de 2010-projecten voorzagen we alvast een algemene projectnieuwsbrief waarin we het hele project uitleggen.”

Open Werfdag

www.sigmaplan.be

Visualisaties

Infodag

“Door het resultaat in beeld te brengen kan je mensen overtuigen dat bepaalde ingrepen hun buurt verbeteren.” – Evelien de Munter (het ANB)

VOORUITBLIK OP 2010

■ Onthaalplan

Een specifiek onderzoek inventariseerde in 2009 de toeristische troeven en mogelijkheden van het Zeescheldebekken. Strategische keuzes in 2010 moeten de Scheldevallei in de toekomst stevig op de toeristische kaart zetten. In samenspraak met lokale verenigingen wordt gezocht naar oplossingen die de Sigmagebieden straks afstemt op de Vlaamse noden rond water- en natuurrecreatie. Het Sigmaplan werkt bovendien aan een huisstijl dat die gebieden in het Zeescheldebekken straks verbindt in één oogopslag.

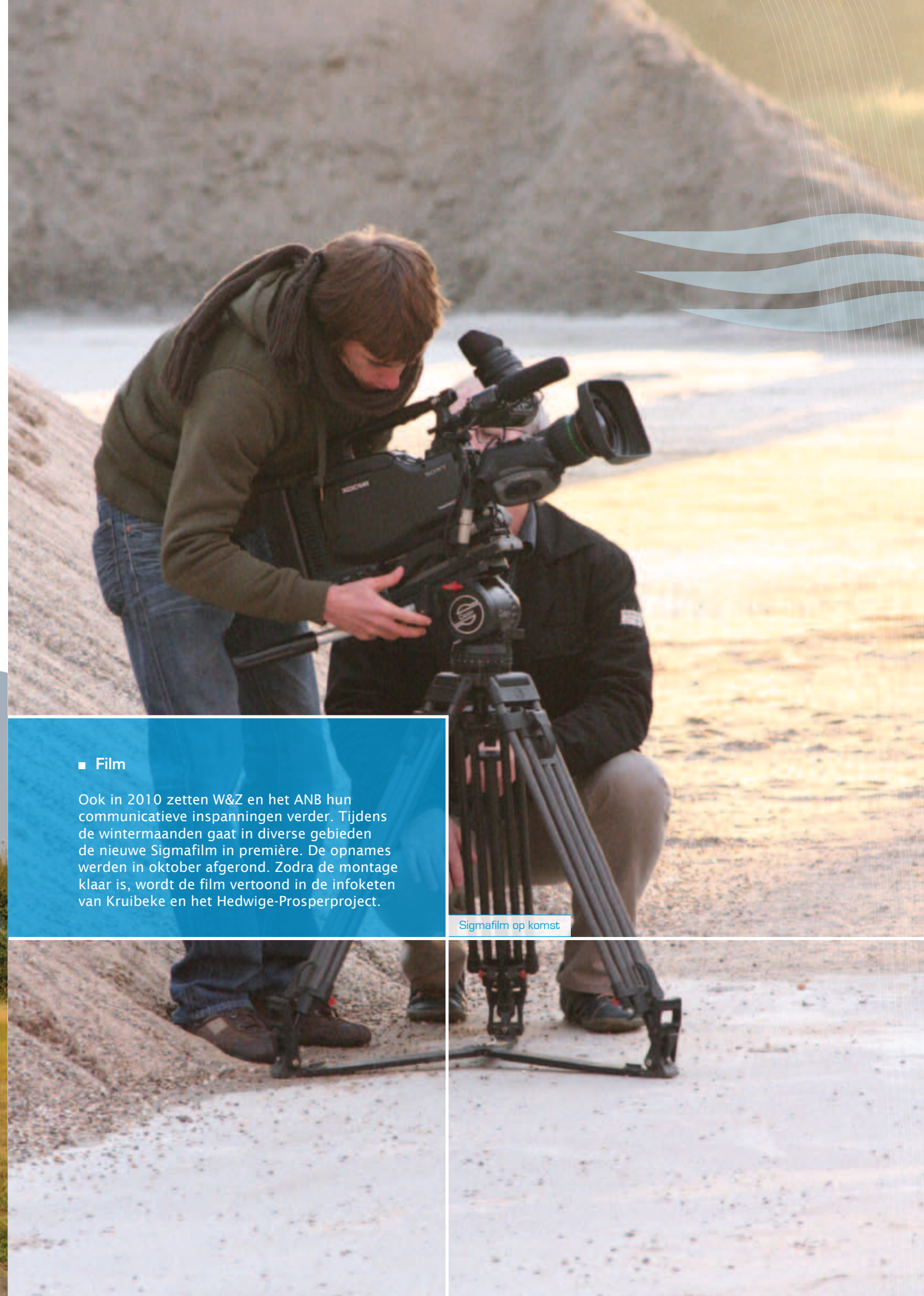
■ Projectcommunicatie

Nu de werken van start gaan in Vlassenbroek – Wal-Zwijn, Durmevallei en Kalkense Meersen, wordt de overkoepelende Sigmacommunicatie ter plaatse aangevuld met meer gebiedsspecifieke informatie en werfinformatie. De infodagen van 2009 bewezen de behoefte van alle betrokkenen aan regelmatige updates.

■ Film

Ook in 2010 zetten W&Z en het ANB hun communicatieve inspanningen verder. Tijdens de wintermaanden gaat in diverse gebieden de nieuwe Sigmafilm in première. De opnames werden in oktober afgerond. Zodra de montage klaar is, wordt de film vertoond in de infoketen van Kruibeke en het Hedwige-Prosperproject.

Sigmafilm op komst

3500 wandelaars en fietsers op de Schelgedag, 2009

Meer informatie

■ Waterwegen en Zeekanaal NV

Afdeling Zeeschelde
Lange Kievitstraat 111-113 bus 44
2018 Antwerpen
Tel. 03 224 67 11
info@wenz.be
www.wenz.be

■ Het Agentschap voor Natuur en Bos

Scheldeproject
Gebroeders Van Eyckstraat 4-6
9000 Gent
Tel. 09 265 46 44
scheldeproject.anb@vlaanderen.be
www.natuurenbos.be

Interessante websites

■ www.sigmaplan.be
Informatie over de uitvoering
van het Sigmaplan.

■ www.proses2010.be
Samenwerking tussen België en
Nederland. Ontwikkelingsschets 2010
Schelde-estuarium.

■ www.scheldenet.be
Schelde Informatiecentrum.

■ www.nederlandleeftmetwater.nl
Nederlands waterbeleid in de 21ste eeuw.

■ www.lippenbroek.be
Over de aanleg van het gecontroleerd
overstromingsgebied Lippenbroek.

Colofon

■ Verantwoordelijke uitgever

ir. Leo Clinckers
Waterwegen en Zeekanaal NV
Oostdijk 110, 2830 Willebroek

Sigmakrant - Jaarverslag Sigmaplan 2009
D/2010/3241/042

■ Redactie, lay-out & productie

www.soresma.be
www.jusbox.be

■ Fotografie & illustraties

Soresma NV
Toerisme Waasland
Fotografie Jan Dhartet
Vilda Photo
Waterwegen en Zeekanaal NV
Agentschap voor Natuur en Bos
Fotografie J. van Hardt
i.o.v. Schelde InformatieCentrum
Fotografie Dominiek Decleyre
Fotografie Iris Verelst
Jusbox

Lijst van afkortingen

ANB: Het Agentschap voor Natuur en Bos

GOG: gecontroleerd overstromingsgebied

GRUP: gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan

KBR: Kruibeke-Bazel-Rupelmonde

LER: landbouweffectenrapport

MER: milieueffectenrapport

STEP: Sustainable Tourism in Estuary Parks

TAW: Tweede Algemene Waterpassing is de
referentiehoogte waartegenover hoogte-
metingen in België worden uitgedrukt van
vb. dijken en waterpeilen.

VIOE: Vlaams Instituut voor Onroerend Erfgoed

VLACORO: Vlaamse Commissie voor Ruimtelijke
Ordening

W&Z: Waterwegen en Zeekanaal NV

Zandstock voor ringdijk in Prosperpolder

